

تاریخ : ۱۳۹۷/۰۲/۱۵

کلاسه پرونده: ۳۴۴/۹۵

شماره پرونده: ۹۵۰۹۰۵۸۰۰۰۱۹۳

شماره بایگانی :

پیوست :

بسم تعالیٰ

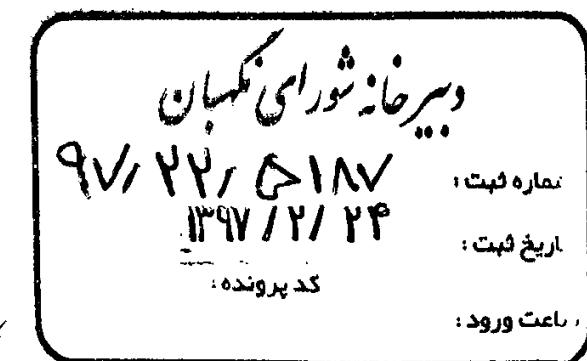
مدیریت محترم کل دییرخانه شورای نگهبان

با اهداء سلام:

بازگشت به نامه شماره ۹۶/۱۰۰/۱۳۳۰ مورخ ۰۰۲/۰۳/۱۳۹۶ به پیوست تصویر دادنامه

شماره ۱۹ مورخ ۲۱/۰۱/۱۳۹۷ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری جهت اطلاع و اقدام مقتضی

ارسال می شود.

دفتر هیات عمومی دیوان عدالت اداری

تاریخ: ۱۳۸

شماره:

پیوست:

فَلَا تَنْبِغُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدُوا

دادنامه

بسم الله الرحمن الرحيم

شماره دادنامه: ۱۹

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۱/۲۱

کلاسه پرونده: ۳۴۴/۹۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای یزدان سالم

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مواد ۱۷، ۳۳، ۹۰ و ۹۱ آین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تامین اجتماعی

مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۵

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال مواد ۱۷، ۳۳، ۹۰ و ۹۱ آین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون

تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۵ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

"الف) ابطال ماده ۱۷ (بازداشت مبلغ بیش از مبلغ مندرج در اجراییه) آین اجرایی ماده ۵۰ قانون تامین اجتماعی:

ماده ۱۷: مامور اجرا در موقع بازداشت اموال یک نفر ارزیاب سازمان تأمین اجتماعی همراه خود خواهد داشت و

اموال بدھکار معادل مبلغ اجرایی به اضافه (۳۰٪) بازداشت خواهد کرد و در صورتی که مورد بازداشت مال منقول

غیرقابل تجزیه و بیش از میزان مقرر در این ماده ارزش داشته باشد تمام آن بازداشت خواهد شد. در ماده فوق

مقرر شده که سازمان تأمین اجتماعی جهت وصول مطالبات خود که بیش از مبلغ مندرج در اجراییه بازداشت کند

که این اقدام منجر به ورود خسارت به بدھکار می شود لذا با استنباط از قاعده فقهی لا ضرر که هیچ کس نمی تواند

حق خواه را وسیله اضرار به غیر قرار دهد و همچنین به استناد اصل ۴۰ قانون اساسی، هیچکس نمی تواند اعمال حق

فَلَا تَنْتَهُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا

وادئمه

خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد به نظر می رسد ماده ۱۷ برخلاف قانون و شرع مقدس اسلام می باشد.

ب) ابطال ماده ۳۳ (اسقاط حق شکایت از اقدامات مأمور اجرا) آیین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی:

ماده ۳۳: چنانچه بدھکار در موقع عملیات بازداشت حاضر باشد و ایرادی نماید دیگر حق شکایت از مأمور اجرا را نخواهد داشت.

مستفاد از بند ۱ اصل ۱۵۶ قانون اساسی یکی از وظایف قوه قضائیه رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات می باشد و مستندًا به اصل ۱۵۹ همان قانون، مرجع رسمی تظلمات و شکایات، دادگستری است. تشکیل دادگاهها و تعیین صلاحیت آنها منوط به حکم قانون است و همچنین مستفاد از اصل ۱۷۳ قانون اساسی رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین یا واحدها یا آیین نامه های دولتی و احراق حقوق آنها در صلاحیت دیوان عدالت اداری است مضافاً آن که به استناد بند ب جزء ۱ ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۵، تصمیمات و اقدامات مأموران واحدهای مذکور در بند الف در امور راجع به وظایف آنها در صلاحیت دیوان عدالت اداری است لذا به نظر می رسد ماده ۳۳ (اسقاط حق شکایت از اقدامات مأمور اجرا) برخلاف قانون می باشد.

ج) مادتین ۹۰ و ۹۱ (حق الاجرا) آیین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی:

به استناد ماده ۲۸ قانون تأمین اجتماعی، منابع درآمد سازمان به شرح زیر می باشد:

- ۱ - حق بیمه سهم بیمه شده (٪۷) و حق بیمه سهم کارفرما (٪۲۰) و حق بیمه سهم کارفرما (بیمه بیکاری ٪۳)
- ۲ - درآمد حاصل از وجوده و ذخایر و اموال سازمان

ایجاد وجوده حاصل از خسارات و جریمه های نقدی مقرر در این قانون

آدرس: تهران بزرگراه شهید ستاری بلوار شهید مخبری نبش خیابان ایران زمین

۱۴۸ تاریخ:

شماره:

پیوست:

فَلَا تَنْتَهُوا الْهَوَى أَنْ تَعْدِلُوا

وادئمه

از اموال بدهکار معادل مبلغ اجراییه به اضافه ۳۰ درصد بازداشت خواهد کرد و در صورتی که مورد بازداشت مال منقول غیر قابل تجزیه و بیش از میزان مقرر در این ماده ارزش داشته باشد تمام آن بازداشت خواهد شد.

تبصره: ارزیاب از طرف سازمان تعیین خواهد شد و چنانچه بدهکار به نظر ارزیاب معتبر باشد می تواند با تودیع حق الزحمه ارزیابی طبق مقررات مربوط به دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری تقاضا کند که ارزیابی اموال وسیله ارزیاب رسمی به عمل آید و در این صورت نظریه کارشناس رسمی از لحاظ بدهکار قطعی است.

ماده ۳۳- چنانچه بدهکار در موقع عملیات بازداشت حاضر باشد و ایرادی نماید دیگر حق شکایت از اقدامات مامور اجرا نخواهد داشت.

ماده ۹۰- حق اجرای عملیات اجرایی معادل نیم عشر مبلغ مندرج در برگ اجراییه می باشد که پس از ابلاغ اجراییه به بدهکار تعلق می گیرد. وصول حق الاجراء به همان ترتیبی است که برای وصول بدهی مقرر شده است.

ماده ۹۱- چنانچه بدهکار ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ اجراییه ترتیب پرداخت بدهی خود را بدهد نصف حق الاجرا از او دریافت خواهد شد. "

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر امور حقوقی و دعاوی سازمان تامین اجتماعی به موجب لایحه

شماره ۱۳۹۵/۹/۷-۷۱۰۰/۹۵/۴۵۵۸ توضیح داده است که:

" دفاعیات ماهوی "

۱. شاکی در دادخواست ارائه شده مدعی است که در ماده ۱۷ آیین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی مقرر گردیده مامور اجرا در موقع بازداشت اموال یک نفر ارزیاب سازمان تامین اجتماعی همراه خود خواهد داشت و اموال بدهکار معادل مبلغ اجراییه به اضافه (۳۰٪) بازداشت خواهد کرد و در صورتی که مورد بازداشت مال منقول غیر قابل تجزیه و بیش از میزان مقرر در این ماده ارزش داشته باشد تمام آن بازداشت خواهد شد. لیکن سازمان

ردیف ششم: تاریخ: مخصوص آدرس: تهران بزرگراه شهید ستاری بلوار شهید مخبری نیش خیابان ایران زمین
مدیر دفتر شیوه مخصوصی
شماره: مخصوصی
تاریخ: مخصوصی

۱۴۸ تاریخ :

شماره :

پیوست :

فَلَا تَنْبِغُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا

دادنامه

جهت وصول مطالبات خود که بیش از مبلغ مندرج در اجراییه بازداشت می کند ، این اقدام منجر به ورود خسارت به بدھکار می شود که با استنبط از قاعده فقهی لاضرر و استناد به اصل ۴۰ قانون اساسی، به نظر می رسد ماده ۱۷ برخلاف قانون و شرع مقدس اسلام می باشد. لذا تقاضای ابطال آن را دارد. در حالی که استنبط و استنتاج شاکی بنا به دلایل ذیل صحیح نمی باشد.

اولاً: اصل ۴۰ قانون اساسی مقرر نموده هیچ کس نمی تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد. با عنایت به مفاد اصل مذکور و اینکه سازمان به موجب مقررات قانونی از جمله ماده ۱۷ آین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی در مقام وصول طلب برآمده است، بنابراین ماده معتبرض عنه که در مقام ایجاد حق صدور اجراییه و تعقیب عملیات اجرایی برای سازمان وفق ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی می باشد متفاوت از مفاد اصل ۴۰ و قاعده فقهی لاضرر می باشد زیرا اصل ۴۰ قانون اساسی و قاعده فقهی لا ضرر هر گونه سوء استفاده از اعمال حقوق قانونی را نفی نموده و در مقام جلوگیری از سوء استفاده نسبت به اعمال یا اجرای حق قانونی است. امری که در مورد کلیه حقوقی که اشخاص بر مبنای قانون به دست می آورند ممکن است مطرح شود. لیکن ماده ۱۷ در مقام بیان شیوه وصول مطالبات سازمان و متفرعات آن است که این دو مطلب به لحاظ محتوى و مبنای کاملاً متفاوت از همدیگر می باشند. بنابراین ماده معتبرض عنه هیچگونه مغایرتی با قاعده فقهی لاضرر و اصل ۴۰ قانون اساسی نداشته و از این حیث خواسته مردود و غیرقابل پذیرش می باشد.

لازم به ذکر است بازداشت ۳۰٪ اضافه بر مبلغ اجراییه که در ماده ۱۷ آین نامه اجرایی ماده ۵۰ پیش بینی شده برای تأمین و تضمین وصول مطالبات سازمان از بابت هزینه های مرحله اجرایی و وصول جرائم تاخیر در پرداخت حق بیمه است که در فاصله بین صدور اجراییه و خاتمه عملیات اجرایی ایجاد می شود و چون در زمان صدور اجراییه پیش بینی هزینه های احتمالی مرحله اجرایی و میزان تعلق جرمیه در مدت مذکور امکان پذیر نمی باشد ترتیب

آدرس: تهران بزرگراه شهید ستاری بلوار شهید مخبری نبش خیابان ایران زمین

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوْيَ أَنْ تَعْدِلُوا

دادرنامہ

مذکور در ماده ۱۷ پیش بینی شده است، توضیح اینکه قانونگذار برای کارفرمایانی که در تنظیم و ارسال لیست مزد و حقوق و پرداخت به موقع حق بیمه تخلف می نمایند در قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی ضمانت اجرا پیش بینی نموده و کارفرما را مکلف به پرداخت ماهیانه دو درصد جریمه تاخیر کرده است که این جریمه تا زمان وصول اصل حق بیمه و یا تقسیط آن ادامه خواهد داشت. از طرفی سازمان تأمین اجتماعی جهت وصول مطالبات وفق آیین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی می باشد جهت تعقیب عملیات اجرایی هزینه های مربوطه به کارشناسی و ارزیابی و پرداخت هزینه های حافظ اموال و را پرداخت نماید که پرداخت این مبالغ و هزینه های اجرا به عهده کارفرمای مديون بوده و این مبالغ به دیون اصلی کارفرما افزوده شده و از طریق آیین نامه مذکور می باشد وصول گردد. لازم به ذکر است شاید این تصور ایجاد شده که ۳۰٪ موصوف در هنگام بازداشت از طریق سازمان برداشت می شود در حالی که این توقیف احتیاطی است و اگر طلب سازمان و متفرعات آن کمتر از مبلغ اجراییه به اضافه ۳۰٪ باشد، از مازاد آن رفع بازداشت می شود. بنابراین وضع حکم مذکور در ماده ۱۷ صرفاً یک اقدام احتیاطی بوده و مغایرتی با قوانین و مقررات از جمله ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی ندارد و از این حیث نیز خواسته شاکی مردود است.

۲- شاکی در بند «ب» دادخواست ارائه شده اظهار داشته که در ماده ۳۳ آین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی مقرر گردیده، چنانچه بدھکار در موقع عملیات بازداشت حاضر باشد و ایرادی نماید دیگر حق شکایت از مأمور اجرا را نخواهد داشت. لذا به نظر می رسد اسقاط حق شکایت از اقدامات مأمور اجرا بر خلاف قانون می باشد در حالی که استنباط شاکی صحیح نمی باشد. زیرا مرجع و نحوه رسیدگی به شکایات از عملیات اجرایی در مواد ۹۲ و ۹۳ آین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی پیش بینی گردیده که در دو مرحله به شکایت اشخاص معتبر توسط کمیته های منتخب سازمان رسیدگی می شده است لیکن به موجب دادنامه شماره ۱۴۸۱/۷/۲۸-۲۶۸ هیأت عمومی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

۱۴۸ تاریخ:

شماره:

پیوست:

فَلَا تَتَبَعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا

دادنامه

دیوان عدالت اداری مادتین ۹۲ و ۹۳ آیین نامه اجرایی ماده ۵۰ باطل گردیده است. بنابراین با ابطال مواد باد شده و اینکه رسیدگی به شکایات اشخاص از عملیات اجرایی وفق ماده ۱ قانون دیوان عدالت اداری می بایست در دیوان عدالت اداری مطرح گردد و حکم مندرج در ماده ۳۳ آیین نامه نیز ناظر بر مواد ۹۱ و ۹۲ آیین نامه می باشد، بنابراین در حال حاضر ماده معتبر عنه قابلیت اجرا نداشته و حکم آن منتفی شده است. لذا از این حیث شکایت مطروحه قابل رد می باشد.

۳- شاکی در بند ج دادخواست ارائه شده مدعی است که دریافت حق اجرا توسط سازمان در اجرای مادتین ۹۰ و ۹۱ آیین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی به عنوان یکی از منابع درآمد سازمان نیاز به صراحة و تصویب قانون دارد و صرفاً با آیین نامه توسط هیأت وزیران و یا سازمان تأمین اجتماعی وصول مبالغ نیم عشر اجرا فاقد جایگاه قانونی است. استتباط شاکی از مواد معتبر عنه صحیح نمی باشد، زیرا منابع درآمد سازمان مندرج در ماده ۲۸ قانون تأمین اجتماعی متفاوت از حق اجراء است و سازمان تأمین اجتماعی در ازای مطالبات خود بابت حق بیمه، خسارت تأخیر و جریمه های نقدی ناشی از اجرای قانون تأمین اجتماعی و ... از طریق صدور اجرائیه و به وسیله مسئولین و مأمورین اجرای سازمان و طی مراحل قانونی حق اجرای عملیات اجرایی، معادل نیم عشر مندرج در برگ اجرائیه را از بدھکار دریافت می کند، در ادامه لازم به ذکر است که حق الاجرا در تمام نظمات از جمله اجرای احکام مدنی و در آیین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجرا و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی، به هزینه های اجرایی تعلق می گیرد بنابراین با عنایت به اینکه قانونگذار به منظور حمایت از سازمان تأمین اجتماعی جهت وصول مطالبات خود مطالبات آن را در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم الاجرا تلقی کرده است، به این سبب قانونگذار در ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی برخی از مطالبات سازمان را در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم الاجرا قلمداد کرده تا سازمان بدون رجوع به محاکم دادگستری مستقیماً با صدور اجرائیه به وسیله مأموران خود اقدام به

۱۴۸ تاریخ:

شماره:

پیوست:

فَلَا يَنْبِغِي لِلَّهُو يَأْنَتْ عَدْلُوا

دادنامه

وصول این گونه مطالبات نماید و حق اجرای عملیات اجرایی متفاوت از دیون بابت حق بیمه و خسارات تأخیر و جریمه های نقدی است و نیاز به تصریح در منابع درآمد سازمان ندارد. ضمناً ماده ۱۷۴ آیین نامه اجرایی مفاد اسناد رسمی لازم الاجرا و احراز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی (مصوب ۱۳۸۷/۶/۱۱ رئیس قوه قضائیه) مقرر می دارد، در مورد مطالبات وزارت دارایی و سازمان تأمین اجتماعی، صلاحیت اقدام با مراجع مذکور است و ادارات ثبت باید از اقدام اجرایی خودداری کنند. لذا با توجه به وجود قانون خاص در خصوص وصول مطالبات سازمان تأمین اجتماعی یعنی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی و آیین نامه اجرایی آن، در آیین نامه اجرایی مفاد اسناد رسمی لازم الاجرا به صراحة از اداره اجرای ثبت اسناد در خصوص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی سلب صلاحیت شده و وصول این قبیل مطالبات به آیین نامه اجرایی ماده ۵۰ ارجاع شده است.

بنابراین با عنایت به مراتب فوق و این که مواد معتبرض عنه منطبق با نص صریح ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی در تجویز وصول مطالبات سازمان به وسیله مأمورین اجرایی سازمان تدوین گردیده است و در راستای مفاد ماده ۱۷۴ آیین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجرا و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی می باشد و ادعای شاکی در موارد مطروحه بلا دلیل می باشد، تقاضای رسیدگی و رد شکایت مطروحه مورد استدعا است. "

در ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، پرونده در هیأت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی دیوان عدالت اداری مطرح شد و این هیأت در خصوص خواسته شاکی مبنی بر تقاضای ابطال ماد ۱۷، ۳۳، ۹۰ و ۹۱ آیین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی پس از تبادل نظر و بحث و بررسی ماده ۱۷ از آیین نامه اجرایی ماده مارالذکر به لحاظ عدم مغایرت با مقررات قانونی قابل ابطال ندانسته و در اجرای بند ب از ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب

سال ۱۳۹۲ به موجب دادنامه شماره ۱۰/۳۰-۲۴۹، حکم به رد شکایت شاکی صادر کرده است. رأی

فَلَا تَبْيَغُوا الْهَوْيَ أَنْ تَعْدِلُوا

دادنامه

مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضاط دیوان عدالت اداری قطعیت یافته است.

پرونده در راستای رسیدگی به بندهای ۳۳، ۹۰ و ۹۱ از آین نامه مذکور در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۱/۲۱ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رئسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف- با توجه به اینکه مطابق اصل ۳۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می تواند به منظور دادخواهی به دادگاههای صالح رجوع نماید، اطلاق ماده ۳۳ آین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تامین اجتماعی در نداشتن حق شکایت از اقدامات مامور اجرا در فرضی که بدھکار در موقع عملیات بازداشت حاضر باشد و ایرادی نکند خلاف اصل مذکور است و به همین دلیل به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

ب- مطابق ماده ۵۰ قانون تامین اجتماعی، مطالبات سازمان تامین اجتماعی بابت حق بیمه و خسارات تاخیر و جریمه های نقدی که ناشی از اجرای این قانون یا قوانین سابق بیمه های اجتماعی و قانون بیمه های اجتماعی روستاییان باشد، همچنین هزینه های انجام شده طبق مواد ۶۶ و ۹۰ و خسارات مذکور در مواد ۹۸ و ۱۰۰ این قانون در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم الاجرا بوده و طبق مقررات مربوط به اجرای مفاد اسناد رسمی

به وسیله مامورین اجرای سازمان قابل وصول می باشد. نظر به اینکه در فصل یازدهم آین نامه اجرایی مفاد

۱۳۸ تاریخ:

شماره:

پیوست:

فَلَا تَنْبُعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا

دادنامه

اسناد رسمی لازم الاجرا و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی از مواد ۲۱۴ الی ۲۲۸ به هزینه های اجرایی اشاره شده، بنابراین با لحاظ حکم ماده ۵۰ قانون تامین اجتماعی و آین نامه موصوف، مواد ۹۰ و ۹۱ از آین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تامین اجتماعی در دریافت حسب مورد نیم عشر مبلغ اجراییه و یا نصف حق الاجرای مذکور، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات مقام مصوب تشخیص داده نشد.

محمد کاظم بهرامی

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

آدرس: تهران بزرگراه شهید ستاری بلوار شهید مخبری نیش خیابان ایران زمین